

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa "I." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko J. F. i M. F.
o ustanowienie rozdzielności majątkowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 kwietnia 2019 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie Sądu Okręgowego w G.
z dnia 1 czerwca 2018 r., sygn. akt II 1 Ca (...),

odrzuca zażalenie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w G. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 stycznia 2017 r. ustanawiający w sprawie z powództwa wierzyciela I. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. rozdzielność majątkową pozwanych małżonków J. F. i M. F. i umorzył postępowanie na podstawie art. 386 § 3 w zw. z art. 374 k.p.c. W motywach rozstrzygnięcia wskazał, że zaskarżone orzeczenie zapadło w warunkach nieważności postępowania. Pozew został bowiem wniesiony przez radcę prawnego P. G., nieposiadającego prawidłowego umocowania do działania w imieniu powoda w sprawie o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami. W ocenie

Sądu Okręgowego uznać należy, że pozew został złożony przez osobę nieuprawnioną i nie powinien zaistnieć w obrocie prawnym. Wskazał Sąd, że brak należytego umocowania pełnomocnika powoda nie został konwalidowany w drodze zatwierdzenia przez powoda czynności dokonanych przez pełnomocnika działającego bez należytego umocowania, mimo stosownego wezwania skierowanego do strony powodowej i zakreslenia terminu do dokonania tej czynności.

W zażaleniu na to postanowienie wniesionym na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. powód, wnosząc o jego uchylenie, zarzucił naruszenie art. 355 § 1 w zw. z art. 379 pkt 2 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania wskutek uznania, że czynności polegające na złożeniu pozwu oraz przesłuchaniu strony powodowej na rozprawie przed Sądem Rejonowym ze względu na brak należytego umocowania pełnomocnika dotknięte są wadą nieważności, w sytuacji, gdy Sąd na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018 r. wydał niejasne postanowienie i zobowiązał powoda do wskazania w terminie 7 dni - pod rygorem skutków prawnych - potwierdzenia czynności procesowych dokonanych przez pełnomocnika procesowego działającego bez należytego umocowania, zobowiązując jednocześnie do wskazania w określonym terminie, jakie czynności procesowe zostają zatwierdzone; art. 130² § 1 k.p.c. w zw. z art. 18 ust. 2 i art. 27 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 300) przez jego niezastosowanie i nie zwrócenie apelacji wniesionej przez pełnomocnika pozwanych będącego adwokatem bez uiszczenia należytej opłaty od apelacji, w sytuacji, kiedy podlegała ona opłacie stałej; art. 386 § 3 k.p.c. przez jego niewłaściwe, błędne zastosowanie i w konsekwencji stwierdzenie nieważności postępowania i uchylenie zaskarżonego wyroku oraz umorzenie postępowania, w sytuacji, kiedy niejasne postanowienie Sądu nie dało możliwości prawidłowego wykonania zobowiązania nałożonego na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018 r.; art. 386 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie i nie uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesieniu postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i nie przekazaniu sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania w sytuacji, kiedy sąd

stwierdził, że zachodziła nieważność postępowania, na skutek braku zatwierdzenia przez powoda czynności pełnomocnika działającego bez należytego umocowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Katalog orzeczeń zaskarżalnych zażaleniem do Sądu Najwyższego jest ściśle limitowany. Zgodnie z art. 394¹ § 1, 1¹ i 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje: 1) na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia; 2) w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania; 3) w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

Zaskarżone postanowienie nie należy do żadnej z tych kategorii spraw. Jego przedmiotem nie jest odrzucenie skargi kasacyjnej albo skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 k.p.c.), nie jest nim też - wbrew założeniu skarżącego - zaskarżenie orzeczenia sądu drugiej instancji uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.). Zaskarżone postanowienie nie mieści się również w kategorii szczegółowo opisanej w art. 394¹ § 2 k.p.c.

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że strona może wnieść do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie umorzenia postępowania, które kończy postępowanie w sprawie nie przysługuje, zatem zażalenie do Sądu Najwyższego, zgodnie z art. 394¹ k.p.c., lecz skarga kasacyjna, jeżeli jej dopuszczalność nie została wyłączona przepisami ustawy (art. 398¹ k.p.c.). Przedmiotem zaskarżonego postanowienia było uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania w całości (art. 386 § 3 k.p.c.), a nie jego uchylenie

i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Stąd też od zaskarżonego postanowienia przysługiwała powodowi skarga kasacyjna (art. 398¹ § 1 k.p.c.) a nie zażalenie (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.) (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2012 r., II CZ 96/12, nie publ. i z dnia 27 kwietnia 2017 r., I PZ 2/17, nie publ.).

W takiej sytuacji procesowej, nie jest dopuszczalna konwersja czynności procesowej pełnomocnika powoda, a więc potraktowanie wniesionego zażalenia, jako skargi kasacyjnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że konwersja taka - dopuszczalna niekiedy, gdy strona działa samodzielnie - nie wchodzi w grę w przypadku dokonania czynności przez adwokata lub radcę prawnego, zwłaszcza wówczas, gdy w sprawie obowiązuje przymus adwokacko-radcowski (art. 87¹ § 1 k.p.c.). Niewłaściwy wybór środka zaskarżenia dokonany przez profesjonalnego pełnomocnika nie może być potraktowany, jako mylne oznaczenie pisma procesowego ze skutkami wynikającymi z art. 130 § 1 zd. 2 k.p.c. Mamy bowiem wówczas do czynienia z wadliwie dobraną i nieprawidłowo dokonaną czynnością procesową (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., I PZ 2/17, nie publ., z dnia 26 sierpnia 1998 r., II CZ 71/98, OSNC 1998 Nr 12, poz. 226, z dnia 9 marca 2000 r., V CZ 28/00, nie publ., z dnia 19 października 2001 r., I CZ 131/01, i z 24 listopada 2004 r., V CZ 121/04, nie publ.).

Z przytoczonych względów na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 zażalenie, jako niedopuszczalne podlegało odrzuceniu.

jw